

organizator

niebanalnie giełdzie

W jakim stopniu powstanie giełdy
przyczyniło się do postępu cywilizacyjnego
i rozwoju kapitalizmu na świecie?

debata oksfordzka

Czas przeznaczony na realizację scenariusza:

2 jednostki lekcyjne (45 minut – lekcja wprowadzająca, 45 minut – debata oksfordzka)

Grupa docelowa:

- ▷ klasa I szkoły ponadpodstawowej

Przedmiot nauczania:

- ▷ podstawy przedsiębiorczości

Cel główny lekcji:

- ▷ uczeń wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełni giełda papierów wartościowych,
- ▷ uczeń wie, jak przebiega debata oksfordzka i potrafi się przygotować do udziału w niej.

Cele szczegółowe lekcji:

- ▷ Wiedza
 - ▶ Uczniowie i uczennice dowiadują się, czym jest giełda papierów wartościowych, czym ona różni się od giełd innego typu, np. towarowych i jaka jest historia giełdy.
 - ▶ Uczniowie i uczennice poznają argumenty za i przeciw tezie o dobrodziejstwach giełdy oraz kształtują swoją opinię na temat jej pozytywnej lub negatywnej roli w rozwoju świata kapitalistycznego.
 - ▶ Uczniowie i uczennice uświadamiają sobie, że wiele mechanizmów świata rynkowego może podlegać ocenom z różnorodnych punktów widzenia: postępu naukowo-technicznego, sprawiedliwości społecznej, etyki itp.
- ▷ Umiejętności
 - ▶ Zdobyć przez uczniów umiejętności selekcji materiałów nt. historii giełdy, zasad, jakimi się kieruje i argumentów za i przeciw wysuwanej tezie.
 - ▶ Umiejętność pracy w grupie, komunikowania się, wypowiedzania swoich opinii, kulturalnej rozmowy, uważnego słuchania itp.
- ▷ Postawy
 - ▶ Uczniowie i uczennice kształtują wiele wartościowych postaw tj. otwartości na nowe wiadomości, zainteresowania, wzajemnej życzliwości itp.
 - ▶ Kształtowanie u uczniów i uczennic postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Metody pracy:

- ▷ Wykład, debata oksfordzka, dyskusja kierowana, praca w grupach.

Formy pracy:

- ▷ praca indywidualna,
- ▷ praca w grupach.

Pomoce dydaktyczne:

- ▷ Arkusze papieru, pisaki, kartki papieru, długopisy, ewentualnie prezentacja multimedialna (wówczas także rzutnik i laptop), Zasady przeprowadzenia Debaty Oksfordzkiej (załącznik nr 1).

Teza:

- ▷ Giełda przyczyniła się do postępu cywilizacyjnego i rozwoju dobrobytu na świecie.

Kontrteza:

- ▷ Giełda generuje kryzysy gospodarcze i przyczynia się do pogłębienia nierówności na świecie.

Przebieg zajęć:

Lekcja nr 1

1. Na samym początku lekcji zapoznaj uczniów z celami lekcji i wskaż kryteria sukcesu (3 min).
2. Zapytaj, czy któryś z uczniów słyszał, jak przeprowadza się debaty oksfordzkie, ewentualnie, czy ktoś w nich już uczestniczył. Jeśli tak, to poproś, żeby chętny uczeń opowiedział kilka zdań na temat idei takiej debaty. Jeśli nikt nie uczestniczył, bądź wypowiedź ucznia jest niewyczerpująca, przybliż idee debaty - podział na zwolenników tezy i przeciwników, organizacja sali, przebieg, podsumowanie, głosowanie itp. (5 min).
3. Opisz krótko historię giełdy i jej wpływ na rozwój gospodarki rynkowej, starając się unikać wartościowań - te zostawiamy na później do wypracowania przez uczniów (7 min).
4. Poproś uczniów, aby na kartach pracy uzupełnili tabelę. W pierwszej kolumnie niech zapiszą znane sobie fakty z historii i argumenty za tezą o dobrodziejstwach wolnego rynku, swobodnej wymiany handlowej i kapitalizmu w rozwoju cywilizacyjnym świata. W drugiej kolumnie niech wpiszą spacje fakty i argumenty przeciwne: o negatywnych skutkach nieograniczonego rynku, np. handel niewolnikami, eksploatacja kolonii, wyzysk robotników, dewastacja środowiska naturalnego itp. Po 13 minutowym przygotowaniu i swobodnej dyskusji w małych grupach poproś uczniów o odpowiedź na pytanie: jaką wg nich rolę spełniła giełda (pozytywną lub negatywną) w rozwoju rynku (18 min).
5. Poproś uczniów o zaprezentowanie ustaleń na forum klasy i krótką dyskusję podsumowującą (9 min).
6. Poproś uczniów, aby na następne zajęcia przygotowali swoje wystąpienia dot. obrony tezy debaty jak również kontrtezy. Każdy uczeń przygotowuje zarówno argumenty na rzecz tezy, jak i kontrtezy, gdyż nie wie, do której grupy będzie wylosowany na następnej lekcji (3 min).

Lekcja nr 2

1. Na samym początku lekcji przypomnij uczniom cele lekcji i kryteria sukcesu (3 min).
2. Przypomnij procedury dot. debatowania i podziel uczniów na 3 grupy. Jedna z nich będzie stanowiła drużynę broniącą tezy „giełda przyczyniła się do postępu cywilizacyjnego i rozwoju dobrobytu na świecie”, druga – kontrtezy „giełda generuje kryzysy gospodarcze i przyczynia się do pogłębienia nierówności na świecie”. Uczestnicy trzeciej grupy stanowić będą publiczność debaty i ich zadaniem będzie ocena wystąpień kolegów i koleżanek oraz ostateczny werdykt. Rozdaj im kartki, na których wpiszą swoją opinię, która z drużyn zwyciężyła (6 min).
3. Uczul uczniów na to, że w ocenie ich wystąpienia będzie brana pod uwagę zawartość merytoryczna wypowiedzi, siła użytych argumentów oraz sposób prezentacji. Wyjaśnij również, że ty będziesz marszałkiem, tzn. osobą, która czuwa nad sprawnością przebiegu debaty i że masz w związku z tym prawo przerwać wystąpienie osobie, która nie trzyma się norm czasowych i/lub obraża przeciwników (2 min).

Debata Oksfordzka

4. Poproś pierwszą drużynę o wystąpienie (11 min).
5. Poproś drugą drużynę o wystąpienie (11 min).
6. Po wystąpieniach obu drużyn zbierz od uczniów stanowiących publiczność kartki z ich oceną i przelicz je. Następnie ogłoś wyniki debaty i podsumuj zajęcia podkreślając, że Debata Oksfordzka ma na celu pokazanie, w jaki sposób należy dyskutować, tj. używając argumentacji, a nie obrażając oponenta i jedynym kryterium oceny kto ma rację jest siła przekonywania (12 min).

Bibliografia i wykorzystane źródła:

- ▷ www.gpw.pl
- ▷ www.nbportal.pl
- ▷ www.businessinsider.com.pl
- ▷ www.edufinanse.pl
- ▷ www.ec.europa.eu

Załącznik nr 1:

Zasady przeprowadzenia Debaty Oksfordzkiej (opracowane na podstawie Regulaminu Debat Oksfordzkich autorstwa Aleksandra Pawlickiego stworzonego na użytek Międzyszkolnego Konkursu Debat Oksfordzkich przeprowadzanego w Liceum im. Cecylii Plater-Zyberkówny w Warszawie) przyjęte dla potrzeb warsztatu są następujące:

- ▷ dyskutują ze sobą dwie drużyny, zwolennicy tezy i kontrtezy;
- ▷ w każdej z drużyn następuje podział funkcji: trzy pierwsze osoby bronią stanowiska drużyny (przy czym pierwsza daje ogólny zarys argumentacji, kolejne zaś rozwijają szczegółowo wybrane wątki), dwie ostatnie natomiast zajmują się zbiciem argumentów przeciwnika;
- ▷ zwolennicy tezy definiują problem;
- ▷ przedstawiciele stron występują naprzemiennie, począwszy od pierwszego mówcy po stronie tezy;
- ▷ czas każdego z mówców jest ograniczony do 3 minut;
- ▷ po wypowiedzi ostatniego z mówców debata zostaje zamknięta, a publiczność podejmuje decyzję o tym, kto jest zwycięzcą;
- ▷ począwszy od II rundy włącznie strony po zakończeniu wystąpień głównych mają jeszcze prawo do pięciu jednogminutowych replik; polemika kończy się, jeżeli któraś z drużyn zrezygnuje z kolejnej repliki;
- ▷ debatą kieruje, otwiera ją i zamyka marszałek debaty;
- ▷ marszałek debaty ma prawo odebrać głos, a nawet usunąć z sali dyskutanta, który narusza przyjęte formy grzecznościowe;
- ▷ w czasie wygłaszanej mowy przeciwnicy mogą zgłaszać uwagi i pytania do mówcy, ale tylko za jego zgodą. Dzieje się to w następujący sposób: przeciwnik lewą rękę unosi do góry i informuje - „Pytanie” albo „Uwaga”, mówca może udzielić głosu pytającemu (mówiąc „Proszę”) lub nie (mówiąc „Dziękuję”). W przypadku zgody na wtrącenie czas mówcy wydłuża się o czas zabrany przez pytającego; wtrącenia nie powinny przemieniać się w wymianę zdań - odpowiedziawszy na zastrzeżenie polemisty mówca kontynuuje swoje wystąpienie;
- ▷ uczestnicy debaty zwracają się do siebie per „Pani, Panie”, każda z wypowiedzi powinna zacząć się od grzecznościowego zwrotu w kierunku marszałka i publiczności np. „-Panie Marszałku (Pani Marszałek), Szanowna Publiczności...”.

Załącznik nr 2

Proszę o wypełnienie tabeli.

<p>Znane fakty z historii i argumenty za tezą o dobrodziejstwach wolnego rynku, swobodnej wymiany handlowej i kapitalizmu w rozwoju cywilizacyjnym świata.</p>	<p>Fakty i argumenty przeciwne: o negatywnych skutkach nieograniczonego rynku, np. handel niewolnikami, eksploatacja kolonii, wyzysk robotników, dewastacja środowiska naturalnego itp.</p>
--	---

--	--

<p>Jaką wg waszej grupy rolę spełniła giełda (pozytywną lub negatywną) w rozwoju rynku?</p>

--